XIV. évfolyam. Budapest. 191. szám. Hétfő, 1880. julius 12.

Szerkesztő- s kiadó-hivatal:
Budapest IV. himző-utcza és kalap-utcza sarkán 1. szám.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el. Kéziratok vissza nem küldetnek.
Előfizetési díj:
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva:
Egy évre . . . . . 20.—
Félévre . . . . . 10.—
Negyedévre . . . . . 5.—
Egy hóra 1.80
Egy szám 6 krajczár.

EGYETÉRTÉS

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Hirdetések és nyiltterek
felvétetnek árszabály szerint
a kiadó hivatalban:
Budapest IV. himző-utcza és kalap-utcza sarkán 1. sz.
Hirdetések felvétetnek a külföldön:
Bécsben: Oppelik A.-nál, Stubenbastei Nr. 2.
Mosse Rudolfnál, Seilerstätte Nr. 2.
Haasenstein és Voglernél, Wallfischgasse 10.
Daube G. L. és társánál, Wollzeile Nr. 12.
Párisban: Havas, Laffite & Comp.-nál, Place de la Bourse.
Frankfurtban a/M.: Daube G. L. és társánál.

TÁVIRATOK.

Esztergom, julius 11. (Az „Egyetértés“ tudósitójának távirata.) Kupecz Ferencz volt honvéd Seemann Alajos egri alezredest a magyar lobogó megsértéséért táviratiuton párbajra kihitta.

Szolnok, julius 11. (Az „Egyetértés“ tudósitójának távirata.) Mudrony Soma országgyülési képviselő és Gelléri Mór az orsz. magy. iparegyesület titkára ma, mint a szolnoki ipartársulat vendégei megjelentek városunkban s behatóan értekeztek iparosainkkal az ipartörvény hiányai fölött. Lengyel Antal az ipartársulat elnöke üdvözölte s bemutatta a vendégeket. Az értekezleten jelenlevők száma a 300-at meghaladta. Mudrony és Gelléri hosszabb beszédben fejezték ki nézeteiket az iparügyek fölött, elismerésöket nyilvánitván a szolnoki ipartársulat működése s eddigi eredményei felől. Ipartársulatunknak nyersanyag beszerző, önsegélyző egylete s rendszeres iparisкolája van. Az értekezleten az iparosok kifejezték kivánságaikat s óhajaikat főleg iparos szakvizsga, segédek vándorlási kényszere, társulás kötelező elrendezése tárgyában, mely az iparosok egyhangu kivánsága. Több felszólalás és beható eszmecsere után Mudrony Soma igéretet tőn ezen ügyeknek a képviselőházban leendő képviselése tárgyában. A vendégek látogatása kitünő hatást gyakorolt. Fogadtatás rendkivüli szivélyes. Este tiszteletükre 120 terítékü bankett rendeztetett a Pászty vendéglőben.

Tüskevár, jul. 11. (Az „Egyetértés“ tudósitójának távirata.) Virághalmi Ferencz régi lakházára ma tették fel ünnepélyesen az emlékkövet. Reggel 9 órakor ünnepélyes misét olvasott Karsay somlyó-vásárhelyi káplán, azután Somlyó-hegyen megkezdődött ez ünnepély nagy, intelligens közönség jelenlétében. Karsay ünnepi beszédet tartott, Hindy Árpád elmondta Virághalmi élettörténetét, irodalmi működését, Adorján Sándor elszavalta Virághalmi huszár legendáját. Az emlékkő felirata: „Hiven szolgálta a hazát tollal és karddal.“ Ezután Schönauer, a Virághalmi ház tulajdonosa adott diszes lakomát.

Szeged, jul. 11. (Az „Egyetértés“ tudósitójának távirata.) A könyöradományok fölvételére már az összes érdekelt felek behivatván egyszer, most még csak az elmaradottak szólittatnak be a julius 12. és julius 20. közt eső napokra. Ez ideig kiosztatott 1.589,000 forint készpénz és visszatartatott a kisajátitási alap javára 35,000 forint. Épitési anyagokban kiutalványoztatott máig: 13.350,000 darab tégla 133,751 frt értékü fa, 1185 köbméter mész és 895 köbméter homok.

A kölcsön kiutalványozása ügyében naponként várják a pénzügyminiszter rendeletét julius elseje óta. Tegnap már értekezletre voltak összehiva az összes népkörök, hogy eme rendelet fölött véleményt mondjanak és kivánságaikat kifejezhessék. A rendelet nem érkezvén meg idáig Szeged városához, csupán eszmecsere folyt értekezlet helyett és abban Horváth Gyula képviselő is részt vett, a kit a népkörök elnökei kértek föl a megjelenésre.

A királyi biztos és Horváth Gyula hétfőn Erdélybe, választókerületeikbe utaznak, hogy beszámoló beszédeiket megtartsák.

Kende Kanut percsorai kormánybiztos tegnap megérkezett és legközelebbre közgyülésre hivja össze az érdekelteket az ügyek lebonyolitása végett.

—

Páris, jul. 11. A „Journal officiel“ tegnapról kelt rendeletet közöl, mely által mindazok kegyelmet nyernek, kik az 1870. és 1871-iki lázadási események és a későbbi fölkelési mozgalmak miatt el lettek itélve.

Róma, jul. 11. Frére Orban belga külügyminiszter köriratot intézett Belgium külföldi képviselőihez, melyben értesiti őket a vatikán és a belga kormány közt kitört viszály pházisairól s annak befejezéséről, hogy az illető kormányoknak pontos és részleges felvilágositást adhassanak.

Greenwich, jul. 11. A Cobden klub bankettjén Challemel-Lacour franczia nagykövet beszédet tartott és ama reményének adott kifejezést, hogy Franczia ország- és Anglország nak sikerülnie fog, valamennyi érdek közepette, a kiegyeztető közbenjárás utjára találni.

Konstantinápoly, jul. 11. Osman pasa hadügyminiszter helyébe, Husszein Husni pasa a volt skutarii (Albania) kormányzó neveztetett ki hadügyérré.

Páris, jul. 11. A szenátus által a Dufaurenak az egyesületi jogra vonatkozó inditványa megvizsgálására kiküldött bizottság többsége az inditványt pártolja.

Páris, jul. 11. A kamara elfogadta az amnesztiáról szóló tvjavaslatot, a szenátus által elfogadott szövegezéssel.

—

Bécsi áru és értéktőzsde.

Bécs, julius 11. (Az „Egyetértés“ tudósitójának távirata.) New-Yorki magasabb jegyzések folytán őszi buza 10.45 frtra emelkedett, kész buzáért tulajdonosok magasabb követelésekkel állottak elő. A tőzsde menete igen nehézkes volt, a kivitel egészen nyugott, a belföldi fogyasztók pedig engedményeket kivántak, s eladások csak is a mult heti, sőt 10 krral olcsóbb áron köttettek. Nevezetesb eladásokból tudomásunkra jutottak: 500 mmázsa mosonyi 76·5 kilo 11.90 frtjával Ebenfurtban; 800 mmázsa tót 77·5 kilo 11.40 frtjával Nagy-Szombatban; 2000 mm. bácskai 75 k. 11.60 frtjával Győrött. Kivitelre: 2000 mm. győri 77 k. 10.55 frtjával nyugoti vasut, 1300 mm. bácskai 75 k. 11.90 frtjával Bécsben, 600 mm. tiszai 77 k. 12.30 frtjával Bécsben. Őszi buza ára 10.40-ig alább szállt. Rozsban ma már jelentékeny üzlet fejlődött ki az uj áruból. A külföld kevéssé vesz részt az üzlethen de azért nagyobb kötések fordultnk elő szileziai és szász rendelésre. Eladattak: 800 mmázsa tót 73 kilo 10.20 frtjával Bécsben (3 hóra); 600 mmázsa tót 72.5 kilo 9.25 frtjával Szobbon, 400 mmázsa osztrák 9.80 frtjával Angernben, 300 mmázsa győri 72 kilo 10.15 frtjával Badenben. Árpában tavali árut nem is kinálnak s vételkedv sincs, uj áruból ma mutattattak az első cséplési próbák, melyek kitünő minőséggel birnak. Takarmányárpát Bánátból kináltak. de még nem fejlődött üzlet belőle. Tengeri csak kis mennyiségben a helyi fogyasztásra vételtik és 7.60 frttól 7.70 forintig jegyez. 1881. május—juniusra ujabb kötések nem jöttek tudomásunkra s jegyez 6 forintot névleg. Zabban a kilátásban levő uj aratás a tulajdonosokat minél gyorsabbi eladásra készteti s ez okból ára 15—20 krt vesztett 100 kilo szerint. Kereskedelmi zab jegyez: tavali 7.05 frttól 7.15 frtig, rostált 7.25 frttól 7.40 frtig; uj, rostált augusztusra 6.50 frt, szeptember—oktoberre 6.12½ frt, 1881 tavaszra 6.25 frt. Lisztben a kinálat elég nagy volt, de a fogyasztás igen csekély s az árak 50—75 krral szálltak 100 kilo szerint.

Bécs, jul. 11. (Az „Egyetértés“ tudósitójának távirata.) A vasárnapi magán forgalom szilárd volt, de üzlettelen. Jegyeztek: osztrák hitel 280.90, Anglo 135.25, Unio 111.60, bankegyl. 139.75, tramway 248.25, Károly Lajos vasut 281.25, osztrák rente 72.80, magy. aranyjár. 109.95.

—

Külföldi gabnatőzsdék.

Páris, julius 10. (Este.) Buza folyó hóra 29.10, augusztusra 27.90, szeptember—oktoberre 30.—, 4 utolsó hónapra 26.50. Liszt folyó hóra 62.75, augusztusra 60.75, szept—oktoberre 60.—, utolsó 4 hónapra 59.50 Repczeolaj f. hóra 76.50, augusztusra 77.—, utolsó 4 hónapra 78.—, 4 első hónapra 1881. 78.50. Szesz f. hóra 63.75, augusztusra 63.25. utolsó 4 hóra 59.50. 4 első 4 hónapra 1881. 60.—. Szesz, buza szilárd, egyéb csendes.

Budapest, julius 11.

Az együttes azonos jegyzék átadása Konstantinápolyban és Athénben naponta várható. Konstantinápolyba a jegyzék már ma érkezett meg, de Athénben csak valamivel később kaphatják meg, az átadásnak pedig a porta ugy mint György király kormányánál egyszerre kell megtörténnie. A porta egy hatalom részéről már felhivatalos alakban értesülést nyert a konferenczia határozatai felől s bizvást készen lehet elhatározásával a jegyzék átadásáig, mely ha tagadó lesz — mondja a „hochoffiziös“ Fremdenblatt, sulyos következményeket, sőt a török birodalom széthullását is vonhatja maga után. Ily „authentikus“ nyilatkozat mellett valóban nevetséges a budapesti officziozusok ama bécsi távirati vezérezikke, mely a „Törökország feloszlatásáról kiadott jelszót“ a helyzetnek egyátalában meg nem felelőnek, „sőt nevetségesnek“ mondja, s erősködik a mellett, hogy Ausztria-Magyarország mindenekelőtt a berlini szerződéshez fog ragaszkodni. Ezt a nótát már hallottuk, de a tényt nem láttuk.

A berlini szerződésre való hivatkozás nem kevésbbé „nevetséges.“ Elmondják az officziózusok, hogy a berlini konferenczia közvetitést vitt végbe s egyuttal hozzáteszik, hogy ezt a berlini szerződés értelmében és szellemében cselekedte s ha szükséges, presszói fog gyakoroltatni a portára a szerződés végrehajtása érdekében, de hogy a presszió eszközei Törökország szerződésszerü fentartásában találják határukat. Hát legyen nekik az ő hitük szerint. Mi a „közvetités“ és a „presszió“, a berlini határozatok és „Törökország szerződésszerü fentartása“ között semminemü összeférhetőséget nem látunk. A porta maga is kijelentette legujabban, hogy a konferenczia határozata nem a berlini szerződés végrehajtása, hanem uj követelés, melyhez a porta beleegyezése szükséges. Szintén a berlini szerződés végrehajtását hangsulyozta a napokban Gladstone is, kinek Törökország fenmaradása, tudvalevőleg nem tartozik politikai ideáljai közé, midőn Sir H. Wolff kérdésére az alsóházban következőleg felelt:

Ugy hiszem, alig kell emlékeztetnem a házat arra, hogy nem szokásos bejelentéseket tenni oly eseményekre vonatkozólag, melyek csak jövőben következnek be s még függőben vannak, sem nem elhatározni a külföldi hatalmakkal együtt, hogy minő eljárás lesz azokra vonatkozólag követendő. Nem adhatok tehát ez időszerint a t. tagnak közvetlen értesitést. Csak annyit mondhatok, hogy politikánk most is az, hogy legjobb tehetségünk szerint rajta legyünk a berlini szerződés föltételeinek hü végrehajtásán és teljesitésén, s ezt a czélt Európa egyesült hatalmaival egyetértőleg előmozditsuk, hogy tekintettel a most függőben levő legkomolyabb kérdésre Európa hatalmai a berlini konferenczián teljes egyetértéssel hoztak határozatot; hogy ez a határozat azonban még nem nyujtatott át formaszerüen a portának; hogy rendszerint ugy találtuk, hogy midőn az európai hatalmak közt valódi egyetértés uralkodott, a porta bölcsen alárendelte magát itéletőknek s elfogadta határozataikat; s hogy nem tartanám igazságosnak vagy ildomosnak a portával szemben, hogy a jelen körülmények közt azt tegyük föl róla, hogy szemben a hatalmak által egyhanguan hozott határozattal a porta e határozatnak elleneszegülni lesz hajlandó. A mi azt a kérdést illeti, hogy adhatok a parliamentnek előleges értesitést, hogy szentesitését megnyerjem, ez oly kérdés, melyre határozott válasz nem adható. Rajta leszünk, hogy legjobb precezedens esetek s a mult idők legjobbnak elismert szabályai szerint járjunk el szigoru tekintettel a közhitelre s kellő figyelemmel Európa jól meggondolt itéletére.

A konstantinápolyi albán telep tagjai, mint a török fővárosból irják, ezelőtt nehány nappal gyülést tartottak a Jeni-Dzsámia-mecsetben, hogy a liga fölhivása fölött határozzanak, mely az albánokat a haza védelmére hazahivja. A gyülésen Hafiz pasa elnökölt, s elhatározták, hogy az összes albánok, kiket sürgős családi okok nem gátolnak, siessenek segitségére a veszélyben forgó hazának, mig az ittmaradók pénzbeli segélyeket küldjenek. A gyülés azonnal a Jildiz-kioszkba akart menni a szultán elé, hogy ezt a hazafias határozatról értesitse, de a szultán egy odaérkezett hadsegéde a jelenlevőket lebeszélte erről. A nem rég Szalonikiből Konstantinápolyba érkezett Vejszel bég, Abeddin pasa testvére, ki a gyülésen szintén jelen volt, Skutariba utazott, hogy ott négy albán notabilissel, egy katholikussal, két muzulmánnal és egy orthodoxszal találkozzék, s azután mind az öten Rómába menjenek, hol Umberto királynak bemutatják őket. Ezzel kapcsolatban emlitik azt, hogy Abeddin pasa az utóbbi napokban többször értekezett Corti gróf olasz nagykövettel.

Olaszország tudvalevőleg már elejétől fogva befolyásos szerepet játszott az albánok közt, ugy hogy egyenesen azt mondták róla, hogy ő tüzeli az albánokat az ellentállásra. Másrészt meg azt is tudja mindenki, hogy ugyancsak Olaszország ajánlkozott legelőször a porta elleni flotta-demonstracziáóra a görögök érdekében, kik ellen pedig az albánok oly nagy készületeket tesznek. Konstantinápolyban egyébiránt az albán liga nyilvánosan toboroztatja a harcsosokat. Mindenki egy török lirát s uti ellátást kap Albániába. A török lapok szerint Ipekből, Djakovából és Prózrendből nagyszámu albán megy Janinába s Görögországgal való összeköttetéstől tartanak.

Aleko pasa, Kelet-Rumélia kormányzója, mint Konstantinápolyból jelentik, e hó 6-án odaérkezett. A kormányzó, mint tudjuk, hosszabb szabadságidőt kér, hogy külföldre mehessen, s kérelmét azzal indokolja, hogy nézete szerint Kelet-Ruméliában már mindennek vége van; az országban nagy izgatottság uralkodik és olyan dolgok vannak készülőben, a melyekért ő nem vállalhat felelősséget. A porta azonban nem hajlandó Aleko pasa kérelmét teljesiteni s fölszólitotta, hogy térjen vissza állomására.

A franczia köztársaság elnöke már aláirta az összes kommunisták megkegyelmezésére vonatkozó iratot, hogy az amnesztia, melyet a képviselőház bizonyosan el fog fogadni a szenátus szövegezése szerint, azonnal ténynyé válhassék. A képviselőház bizottsága már át is vette a javaslatot és holnap beterjeszti jelentését. A rendőrség julius 14-ére utasitást kapott, hogy mérséklettel járjon el, engedjen meg mindennemü nyilatkozást, s csak az esetre lépjen közbe, ha komoly tettlegességek fordulnának elő.

A nyelvkérdés a cseh tartománygyülésben.

A cseh tartománygyülésben ma volt a nyelvkérdés vitája. A kisebbség javaslatát, mely a napirendre térést követelte 125 szóval 81 ellenében elvetették, s elfogadták a többség javaslatát, mely ugy hangzik: „Tekintve ama szokatlan nyugtalanságot, melyet a nyelvkérdésben kibocsátott rendelet Csehország németek által lakott kerületeiben előidézett s a melyek a német városok és járások kérvényeiben félremagyarázhatatlan kifejezést nyertek, a kérvények azzal a fölszólitással terjesztetnek a kormány elé, hogy azokat legkomolyabb figyelmére méltassa.“ A vita lefolyása, melyben a németek részéről Funke, Baerenther, Herbst, Jahul, a csehek részéről Facek, Gabler, Mattus és Melchers emelt szót, a következő volt:

Fabek képviselő a két nemzetiség egyenjogusága mellett szólalt fel. Számos korábbi rendeletre hivatkozott, melyeknek értelmében a csehországi hivatalnokok mindkét nyelvet birni tartoznak. A csehek nyelve Csehországban nem lehet idegen, a minthogy a nemzet sem lehet tulajdon hazájában idegen.

Funke vázolta a csehországi németek felháborodását s kijelenté, hogy azt mesterséges uton idézték elő. A nyelvi rendeleteben nem szükségletekről van szó, hanem arról, hogy a cseh nyelvet ott honositsák meg, a hol nincs alkalmazásban. Szónok kijelenti, hogy a csehországi törvényszékek idővel egészen csehekké változnak. A rendelet a memorandum válaszát képezi s nem annyira szükséglet, mint téves politikai okmány, mely az egyik félt elégületlenül hagyja, a másiknak meg jogait sérti.

Gabler (német nyelven), kijelenti, hogy a rendelet szokatlan felháborodást szült, a kormány mindkét nemzetiséget hasonló jogokban kivánta részesiteni. Az ellenfél a kormányt reakcziónariusnak mondja. Szónok jobban szereti, ha a reakcziónarius kormány liberális rendeletet bocsát ki, mint azt, ha a liberális kormány nem igy cselekszik.

A német lakosság felejti, hogy Sadovánál velünk együtt megveretett. Mi nem akarjuk szétrombolni a házat, mely egyetlen menhelyünket képezi, sőt lakályosabbá szeretnők tenni, mig ellenben az alkotmányhü párt, Csehországot egy nemzetiségi válaszfal által két részre akarja szakitani.

Barether. A kormány e rendeletével ellentéthe jutott az állami alaptörvényekkel, a miért megérdemelné, hogy vád alá helyeztessék. A németek nem akarnak germanizálni, de nincs szükségük arra, hogy csehül tanuljanak. Ausztriába, hol annyiféle nemzetiség lakik, ugy illenék, hogy a közös nyelva német legyen (!). Nem mi vagyunk az okai, hanem a világtörténelem. A cseh-németek közt szó sincs a föderálizmusról. Fővárosuk gyanánt Bécset tekintik, mert ott székel császárjuk s a birodalom parliamentje.

Mattus kijelenti, hogy az alkotmány fentartását az illető párt kifogásul használja a reformtörekvések meggátlására.

Herbst, A kisebbség előadója Stremayrre és Sackenre hivatkozott. Ezek kifejtették a rendelet törvényességét, s erről többé szó nem lehet. (Nagy tetszés.) Jól lehet, hogy elleneink között sokat adnak a tekintélyekre, a mi a németeknél nem áll. Elhiszi, hogy a kisebbség előadója beéri ama tekintélyek állitásával, de ő nem tekinti azt bizonyitéknak gyanánt. Csakhogy vannak Stremayren s Sackenen kivül más tekintélyek is, például a legfelsőbb törvényszék, mely helyeslőleg itélt, midőn a kaadeni kerületi törvényszék egy cseh nyelven szerkesztett beadványt visszautasitotta, okul adván, hogy Kaadenben csak a német nyelvet beszélik. A legfelsőbb törvényszék van olyan tekintély, mint az a miniszter, ki a maga rendeletét tartoznék képviselni s ez, melynek képviseletében nem tanusit oly tárgyismeretet és megfontolást a minőt a dolog természete megkivánna. Figyelmen kivül hagyatott, hogy Csehországban 77 német kerület van, melyek külön egészet alkotnak. Szintén nagy tekintély a birodalmi törvényszék, az alkotmánynak pártatlan őre. Ennek ellenében egy miniszter tekintélye nem látszik elegendőnek. Tehát a hatóságok engedetlenségéről nem lehet szó, mert e részben a birák hivatkozhatnak a birodalmi és legfelsőbb törvényszékre, sőt magára Sackenre és, ki egy alkalommal ugy nyilatkozott, hogy nem forgott fenn gyakorlati szükséglet arra nézve, hogy a nyelvkérdés ügyében rendelet bocsáttassék ki. — Hát akkor miért bocsátotta ki a miniszter a rendeletet? A kisebbség előadója azt mondotta, hogy Csehország földrajzilag egészet képez. — Ezt a németek szivesen elismerik, de azt vetik ellene, hogy Ausztria meg földrajzilag, történelmileg és politikailag is egészet képez. S ez a németek álláspontja. A csehországi német hivatalnokokat nem lehet egy szinvonalra helyezni azokkal, a kik annak idején Magyarországban müködtek. A csehországi német hivatalnokok nem idegenek, hanem az ország gyermekei. Szónok azzal rekeszti beszédét, hogy senki sem állithatja, miszerint a németek javaslata provokáló, kihivó természetü. A javaslat nem sérti a birodalmi tanács illetékességét s arra szoritkozik, a mire tartománygyülés jogositva van. A németek a többség ajánlata mellett fognak szavazni, ugy a lakosság, mint a kormány érdekében; mert a kormánynak, ha nem elméleti szempontokból indul ki, s nem csak azért uralkodik, hogy parliamenti többséget szerezzen, kötelessége a nép hamisitatlan hangulatát megismerni. Herbst szavait nagy tetszés kisérte még a karzatról is.

Zeithammer javaslata folytán megkezdődött a névszerinti szavazás, melynek az lett az eredménye, hogy cseh kisebbség javaslata 44 szótöbbséggel elvettetett. Báró Kotz Vilmos mindenki bámulatára a csehekkel szavazott, mig a teljes számmal megjelent nemesség a németekkel.

UJDONSÁGOK.

— julius 11-én.

— Személyi hirek. Simor bibornokérsek 5000 frtot adott egyházmegyéje szegényebb sorsu káplánjainak fölsegélésére. — B. Edelsheim Gyulay orsz. főhadparancsnok tegnap reggel Pozsonyba érkezett s az nap szemlét tartott az ottani helyőrség fölött. — Gr. Károlyi Alajos londoni osztrák nagykövet és neje Londonból elutaztak s hosszabb időt fognak tölteni magyarországi birtokaikon. — Futtaki Gyula a „B. C.“ szerkesztője 6 évre az irói segélyegylet elnökjéve tagjai közé lépett. — Prielle Kornélia asszony e hó 7-én Dévára érkezett, hol több darabban fel fog lépni. — A fővárosi képzőmüvészeti albizottság megbizta Lotz Károly festőt, hogy az uj városháza gyülésterének diszitésére két festmény tervét készitse el. Lotz a tervek készitéséhez már hozzá is fogott.

— A meggyalázott nemzeti zászló. Az ez ügyben fölmerült legujabb nagyfontosságu mozzanatra vonatkozólag, melynek mint halljuk számos folytatása is lesz, felhivjuk az olvasó figyelmét esztergomi táviratunkra. Mint ma több lap jelenti ez ügyet legközelebb a főváros közgyülésén is szóba hozzák. Több képviselő inditványozni fogja, hogy a főváros támogossa Eger városának ez ügyben felterjesztett feliratát.

— „Törvényesen“ független Magyarország. Nagyváradon 48-as népkör van alakuló félben, mely alapszabályait megerősites végett felküldé a miniszteriumhoz. A kormány azonban, mint a „Szabadság“ irja, az alapszabályokat nem erősitette meg ezeknek egyes pontja miatt, mely Magyarország függetlenségéről szól. Az illetékes személyiség, kitől az alapszabályok megerősitése függ, tudatta az egylettel, hogy e helyt „törvényesen“ független Magyarországnak kell az alapszabályokban állani. Hogy az illetékes személyiségnek mit méltóztatik e kifejezés alatt érteni, annak magyarázatával adós maradt.

— Negyed napra. A szentesi drámáról, melyet röviden már emlitettünk, a Szeg. Napló a következőket irja: Szörnyü dráma történt jul. 7-én délután Szentesen. Hofer Antal szentesi közjegyző, fiatal 36 éves özvegy ember megnősült; özvegy Deákné, szül. Stammer urhölgyet, a csongrádi alispán unokahugát vette el, s esküvőjük négy nap előtt ment végbe. A szerelemmel kötött házasság azonban megdöbbentő véget ért, melynek lélektani indokai kimagyarázhatianok. A fiatal asszony tegnapelőtt délután halántékon lötte magát. Az esemény óriási szenzációt keltett mindenfelé, mert megfoghatatlan rejtélyt képez. A szegény fiatal nő az emlitett lap szerint meg is halt s temetése e hó 9-ére volt kitüzve.

— Finn vendég Magyarországon. Az aradi Alföldben olvassuk: Városunknak érdekes vendége van: Lagerborg Henrik a finnországi államvasutak igazgatója a finn államkormány által hozzánk küldetett, hogy megyénk vasutjának, az arad-körösvögyi vasutnak épitési és üzleti viszonyait tanulmányozza és azokról jelentést tegyen, miután a finn államkormány is hasonló módozatok mellett kivánja ezután épitendő vasutait létesittetni és kezelni. — Lagerborg ur nem győzi eléggé magasztalni vasutunk épitése és üzlete körül tapasztalt észszerü és eddig a világ egyetlen más vasutjánál sem észlelt kedvező eljárást és eredményeket, valamint egyáltalán a hazánkban és városunkban mutatkozó anyagi és szellemi tevékenység vivmányait. Igen érdekes adatokat hallottunk Lagerborg urtól a finnhoni nyelvviszonyok felől. Állitása szerint a köznép általán a finn nyelvet beszéli, mig az előkelőbb osztály és a hivatalok nyelve még mindig a svéd nyelv. Azonkivül általánosan beszélik az orosz, a német és a franczia nyelvet. Tehát a szegény finneknek soknyelvüség tekintetében még kedvezőtlenebb helyzetük van, mint nekünk magyaroknak. A finnek törekvései különben most oda központosulnak, hogy anyanyelvöket emeljék mindinkább érvényre, és ezzel kapcsolatban Lagerborg ur örömmel emelte ki azt is, hogy a finn nyelv, a magyar nyelvvel rokonszármazásu gyökereit oly eredeti épségben megtartá, mint a rokon magyar nyelv. Állitása szerint a finnek kivétel nélkül testvérekül tekintik a magyar népet, és csak azt sajnálják, hogy a sors oly messzire elszakitá őket testvéreiktől és ezeknek a természet minden áldásával dusan ellátott szép hazájoktól. Lagerborg ur a holnap reggeli vonattal kirándulást tesz az első erdélyi vonaton Radnáig, onnan visszatérve meglátogatja még Szegedet is, mely város szerencsétlensége a finn nép részvétét is általánosan felkölté.

— A londoni gázrobbanás ügyében megejtett szakértői vizsgálat arra a következtetésre jutott, hogy a robbanást csak valamely rosszul záródó szelep okozhatta, mely az uj csövet a gázzal telt régitől elválasztotta. E szelepen át a gáz észrevételenül benyomult az uj csőbe. Az ujabb jelentésekből különben az tünik ki, hogy azon szenzációs jelentések, melyek száznál több halottról és sebesültről beszéltek, alaptalanok. Eddig 2 halott van, továbbá két sulyos s mintegy 12 könnyebb sebben fekvő munkás.

— Hirek a városból. Ó-Budán ma délelőtt tüz volt. ½10 tájban kigyuladt a Lenzféle szép uj házban, Hirschekker füszerkereskedő pinczéje, melyben meglehetős mennyiségü olaj, petroleum, vitriol és füszeráruk voltak fölhalmozva. A készletet nem lehetett menteni, de a tüzoltók gyors munkájának sikerült délre eloltani a tüzet. — A Duna áldozatai. Tegnap két fiu lelte halálát a Duna habjaiban saját vigyázatlanságok következtében, a harmadik pedig, ki ott kereste a halált, a matrózok által kimentetett. Ugyanis Schwarcz József 7 éves fiu, Sch. Gáspár gépmester fia a Csepel-rakparton a közraktárak épitésénél müködő kotrógépről a Dunába bukott s a viz által a fenyő-talpak alá sodortatott. Malárik István 13 éves ó-turai származásu fiu pedig fürdésközben fult a Dunába, melynek hullámaiban mindkét fiu nyomtalanul eltünt; utóbbival ismerős kortársai együtt fürödvén, ruháit a megszomorodott anya Malárik Jul. szakácsnőnek hazavitték. — Öngyilkossági szándékból pedig egy 15—18 éves körüli lakatos inas ugrott B. uszodája mellett a vizbe. Kimentetése után annyira ki volt merülve, hogy nevét sem birt megmondani, minélfogva ápolás végett kórházba vitetett.

— A megszökött háremhölgy. Emlitettük, hogy nemrég a szultánnak egy rabnője megszökött s az angol nagykövethez menekült. A szenzációs esetről a következő nem épen regényes részleteket jelentik: A személy, a kiről szó van nem más, mint a hasznadár, hanem vagyis a csiragani palotának, hol a letett Murad szultán kedvenc kinestárnoknője. A nő mintegy 45 éves. Constantinápolyban este 9 óra körül ment az angol nagykövetségre s engedélyt kért, hogy az éjet ott tölthesse egyszersmind azt jelentvén, hogy az angol nagykövetség védelme alá adja magát s a protestantismusra hitre akar térni. Minthogy azonban a nagykövetségen nem volt más, mint egy kulcsár s nehány őr rögtön táviratoztak a nagykövet therapiai nyaralójában, honnát nem sokára egy dereglye jött a városba a szökevényt elszállitani. A nőt zárt kocsiban, s minden elővigyázati rendszabályok megtartása mellett szállitották ki a kikötőbe, ugyanekkor egy másik hajó is jött a fegyvergyárból, mely az angol dereglyét szemmel tartotta, minthogy azonban a nő a kabinban elrejtőzött, ottlétét senki sem vette észre. A dereglye Therapiában az Antilope angol állomáshajónál állt meg s az emlitett kis török gőzös némi távolságban figyelő állást foglalt, de hiába, mert az általa keresett nőt nem láthatta meg. A szökevényt a nagykövetség első titkára St. John Malle fogadta az Antilope födélzetén. A nő kijelenté, hogy a cseragani palotában rosszul bántak vele, mivel avval gyanusitották, hogy Murad érdekében a szultán ellen összeesküvést forral, azért szökött meg, mert félt, hogy a gyanu nagy bajt hozhat fejére. Később a nő ellenmondásokba bonyolódott, s azt mondá, hogy a jildiz kioszkból, majd hogy a dolmabagdsei palotából szökött meg. — Az Antilopa parancsnokának s ennek nejének sok kellemetlenséget okozott, ugy hogy ezek végre a nagykövetségre vitték s ott van most is. Az Antilope legénysége azonban készenlétre parancsot kapott, s hogy a kazánt fütve tartsa, mert lehet, hogy a szökevényt gyorsan Cyprusba kell szállitani. A nagykövetség különben ez ügy iránt még alkudozásban van a portával; ott azonban azt állitják, hogy a nőnek igen viharos multja van, s egyáltalán nem hajlandók őt visszakövetelni.

— A nemezis. Mulatságos eset történt tegnapelőtt Nagyváradon, melyet a B—r következőleg beszél el: Fiatal jó kedvü leányok csoportja zsibongott egy virágos kertben. Maguk közt lévén: nem nagyon feszélyezték magukat. Pajzánkoztak, nevettek, szólták a világot, érzelegtek. Egyik-másik meghengergőzött a pázsit ágyakon, vagy az aranysárga baraczkért megmászta a fát. — Ezen olyan pusi jelenetnek szemtanuja egy fiatal ember volt, ki a szomszéd ház tüzfalának egy nyilásán keresztül legeltette tekintetét a fürge nymphákon. Hogy látköre minél szélesebb legyen, kidugta fejét a réten, de a felfedeztetéstől való féltében gyorsan vissza rántotta. Ennek az lett a legközvetlenebb következménye, hogy a kalap meakadva a rés szélében, leesett a zajongó leányok

pat kellő közepébe s tüzes bombaként hatott a megriadt szüzekre. Később szünt a rémület, a félelem tárgya szemle alávétetvén, abban a tulajdonos névjegye felfedezett. A kalapot azzal a figyelmeztetéssel küldték át fiatal gazdájának, hogy hasonló eset ismétlődésekor óvatosabb legyen.

Rövid hirek. Skorpió Erdélyben. Tudva van, hogy a vipera hazánk erdélyi részében, nevezetesen Hunyadmegyében előfordul, de hogy a skorpió is előforduljon, arról zoologusainknak csak sejtelmük volt. A napokban épen Kolozsvártt, s most a zsilvölgyi szoros áttörése alkalmával fedezték ezt fel, s az európai skorpiónak egy válfaját találták. — **Ifju házaspár.** A tomnatyeki oláh pap egy 15 éves fiut egy 12 éves leány-gyermekkel esketett össze. Az ifju pár boldogan és jól érzi most magát — a mézes hetekben. — **Rakonczátlan oláh-magyarok.** Mácsó Hunyadmegyei község rakonczátlanságukról hires eloláhosodott magyarjai közelebbről lekaszálták a falusi biró egy hold éretlen buzáját. Miért? Azt mondják azért, mert a biró nem akart lemondani hivataláról. — **A Dunán** ma éjjel egy alólról jövő hajó a Gellérthegy alatt egy csónakot felboritott. A sötétben nem lehetett kivenni a csónakon ülők közül oda veszett-e valaki vagy sem. — **Vonatkisiklás.** A ma éjjeli bécsi gyorsvonat 2 órai késedelemmel érkezett meg, mivel Nagy-Maros közelében a vonat a sinekből kisiklott. Bővebb hir még nem érkezett. — **Kivándorlások.** Juniushóban kivándorolt kassa környékéről 51 egyén Amerikába, köztük 17 kassavárosi volt; négyen visszautasittattak, a többi mind el volt látva rendes utlevéllel.

Munkás gyülés.

— julius 11.

Az „Uj világ“ nevü nyári mulató hely tágas kerti helyiségében mintegy 4—500 munkás, iparos gyült egybe, tanácskozandó a napokban megejtett házmotozások ügyében, s az általános szavazati jog kérdésében. Az első pontot azonban a főkapitányság levenni rendelte a napirendről, s igy csak a szavazati jogról tanácskozott a gyülés.

A hatóság részéről Bajkay Sándor IV—V. ker. alkapitány és Majsay rendőrs. tollnokjeentek meg, a kapitánysági polg. biztosok kiséretében. A helyiség előtt nehány gyalog és lovas rendőr állt. Az elnöki emelvényen Kürschner Jakab, Csorba Géza, Frankl Leo és dr. Csillag Zsigmond vezették a gyülés lefolyását.

Kürschner Jakab nyitotta meg a gyülést. Kijelentette, hogy a mai napirend első pontját, a házmotozások ügyét a hatóság nem engedte meg tárgyalni. (Felkiáltások: Tárgyaljuk! Halljuk!)

Bajkay alkapitány. Tisztelt gyülés! Ezt a pontot tárgyalni nem engedhetem meg, valamint azt sem, hogy arról most egyátalán szóljanak. Kérem azért a tárgynál: a második pontnál maradni. (Halljuk az első pontot! Kiáltások.)

Kürschner: Nem szabad ezt tárgyalnunk, de kijelentjük, hogy minden törvényes utat felfogunk használni, hogy a hatóság eljárása ellen, a motozásokat illetőleg tiltakozásunknak érvényt szerezzünk. (Éljenzés.)

Frankl Leo: Önkényesnek tartja a kapitányság eljárását, a midőn a napirend programmját eltiltja. Ha a rendetlenségtől tart, rendeljen ki embereket, a kik módot találandanak a rend fentartására.

Bajkay alkapitány: Kérem a szónokot csak a tárgynál maradni. (Halljuk Franklt! Halljuk! kiáltások.) Uraim! Kénytelen vagyok figyelmeztetni önöket, hogy én itt kötelességet teljesitek. Ha önök nem tisztelik meg a törvényt azzal, hogy engem meghallgassanak, ha önök engem le akarnak kiabálni, akkor, midőn a törvény értelmében nem engedem meg az eltiltott pontozat tárgyalását, kénytelen leszek a gyülést feloszlatni. Eljárásom ellen — ha azt törvénytelennek tartják, kereshetnek orvoslást, de én teljesiteni fogom kötelességemet.

Frankl Leó: Jól van, nem tárgyaljuk hát, azonban tiltakozásunkat kifejezzük. Egyebirant különös az, hogy nem tárgyalhatjuk saját ügyeinket gyüléseinken. Ha a parlamentben nincs helyünk, akkor legyen szabad gyüléseinken megbeszélni bajainkat.

Kürschner ezután a gyülés szervezésére hivta föl a jelenvoltakat.

Elnökökké választattak: Kürschner Jakab és Csorba Géza, jegyzőkül Krizsela és Váczi N.

Kürschner a gyülést rendszeresen megnyitván felhivta a második pont előadóját a szólásra.

Dr. Csillagh Zsigmond: Ismerik önök talán azt az adomát a czigány fiuról, midőn apja kinálgatására kenyeret kért. „Csak az nincs fiam“ — felelt az apja. Ugy vagyunk mi is. Mindenünk megvan, csak a kenyerünk hiányzik. Az első pontról nem szabad beszélnünk; külpolitikáról, belügyi dolgokról, nemzetgazdászati kérdésekről (a politikával függ össze!) stb. nem szabad beszélnünk. Mit szabad hát? Semmit! (Ugy van!) Azaz, hogy szabadságunk is van. Szabad pl. adót fizetni, a terheket viselni, ennyi az egész. Ha bajunk van? Protestálnunk is szabad, de hát ez nem sokat ér. Annyi épen, mint, hogy a német mondja: „Den Teufel bei seiner Mutter einklagen!“ (Éljenzés). De hát hagyjuk el a protestálást, a tilalom ma a hatóság fejétől indult ki, s nem érünk vele semmit. Az emberek egy része teljesen meg van evvel a világgal elégedve. — Ugy jó nekik minden, a hogy van. Aztán ha valaki a világ sora ellen felszólal, azt mondják a megelégedettek, hogy: kommunista, erőszakos stb. Kezdetben egyes hatalmas emberek kerekedtek ki e népből, s igy jöttek létre a rendek. A mult század második felében a franczia nép belátta, hogy az ő munkája által lett nagygyá a főuri rend, részesülni akart azok jogaiban. S lett belőle forradalom, a melynek eredménye lett a polgárok egyenjogusitása. A 19-ik század 2-ik felében még egy negyedik, a munkásosztály is szerepel, a mely az állam érdekeit a munkájával szintén előmozditja, de mig az állam kötelezettségeket ró rá, viszont semmi jogot nem ad neki.

Áttérve a választási törvényre, kijelenti, hogy addig, a mig az uj büntető törvény életbe nem lép, a mikor nem lesz szabad többet a fenálló törvények ellen izgatni, most akar agitálni a választási törvény ellen. A választási törvény nem igaz, másodszor nem igazságos és harmadszor nem demokratikus. Nem igaz, mert az adófizetésre van alapitva, pedig a legnagyobb adót mi fizetjük munkánkkal; nem igazságos, mert nem volna szabad annyi fogyasztási adót fizetnünk, mint pl. Schossbergernek; nem demokratikus, mert kivonja az egyenes adót nem fizetőket, pedig ugy lesz szabad az ország, ha ált. szavazati jog hozatik be.

Beterjeszti a következő határozati javaslatot:

Tekintve, hogy a czenzuron alapuló választási rendszerünk alkotmányosságunkkal, mely ez államhoz tartozik egyenjoguságát kimondia — a legmerevebb ellentétben áll,

tekintve, miszerint a törvényeknek, a mennyiben azok az egész népre kötelezőkül tartandók, a nép közakaratának, kifejezőinek kell lenniök, mig ellenben a mi választási rendszerünk értelemben alig vehet részt a választásban, népünknek egy negyed része, kik koruknál fogva választók lehetnének;

tekintve azt is, miszerint épen népünknek a választásra nem jogositott része a termelő, az értéket gyarapitó része, melynek tevékenységére az ország összes vagyona visszavezetendő, az államnak erejét és támaszát képezvén, mint ilyen, jogosan követelheti, hogy a törvények hozásában, az ország közigazgatásában részt vehessen;

kimondja a ma, julius 11-én az Ujvilágban gyülésező tömeges munkás gyülés:

„Minden rendelkezésére álló eszközökkel, minden alkalommal az általános választási jogért sikra szállni fog és ezen tőle el nem vitatható, de eddig tőle megtagadott jogot az általános választási jogot el nem érte.“ (Nagy tetszés.)

Heilmann Rajmond kijelenti, hogy a munkások csak akkor érhetik el a jólétet, ha politikai jogaikat érvényesithetik. A szocziális kérdések megoldásához csak ez a kulcs, de Magyarországon nincs talaja a szoczialismusnak, mert ha volna, akkor másképp volna a dolog, de nincs, és igy a házmotozások és minden üldözések nevetségesek; ha pedig van, akkor nem az a mód a helyzet javitására, s annak megszüntetésére. Nem akarják a munkások, hogy ellenkezésbe jöjjenek a törvénynyel, de a törvények olyanok, hogy lehetetlen azokkal ellentétbe nem jönni. A törvény mindig a hatalmasok részén van. (Helyeslés.)

Kürschner: Egy képviselő sem sürgette meg az országgyülésen ügyeinket; saját keblünkből kell választanunk embert, a ki tudja a nép bajait, és akarja orvosolni. Ha azt vetik szemünkre, hogy nem vagyunk értelmesek, ők a hibásak, miért nem gondoskodtak arról, hogy értelmesek legyünk? A szláv és más nemzetiségek túlkapásaitól félnek. Ne féljünk azoktól, sőt öleljük magunkhoz, akkor lesznek ők jó hazafiak. Ez különben csak mentség, a melylyel kivánságunktól el akarnak ütni. Pártolja a Csillagh hat. javaslatát (Helyeslés.)

Frankl Leo: Hazugság az, hogy az általános szavazatijog szoczialista követelés. Az tisztán demokratikus követelés. De félnek megadni, mert ha megadnák, akkor a valódi népképviselet nem engedné meg, hogy a munkásokat zaklassák és házmotozásokat tartsanak. (Zugás, Ugy van! kiáltások, nagy zaj.)

Bajkay: Még egyszer felszólitja a gyülést, hogy miután ez a második eset, hogy a rendelet ellenére hozzák föl azt a pontot, kijelenti, hogy még egy következő, mint harmadik esetben okvetlen feloszlatja a gyülést.

Frankl erre röviden ajánlotta hat. javaslat elfogadását.

A közgyülés elfogadta nagy tetszéssel a javaslatot.

Még Braun akart szólani, de miután a javaslat elfogadásával a tárgyalás véget ért, feleslegessé váltak az ugyanazonos felszólalások, s nehány megjegyzése után a gyülést Kürschner elnök bezárta.

Lövészünnepély és kiállitás.

— Saját levelezőnktől —

Bécs, julius 10.

Bécs városa lázas tevékenység szinhelye. Fürész, fejsze, kalapács zaja hallatszik minden oldalról kora hajnaltól késő estéig. Nem csak a „Rotunda“ az 1873-iki világkiállitás emléke, mely a f. hó 17-én megnyitandó iparkiállitás helyisége lesz, fogad magában naponként ezernél is több munkást, — dolgoznak még a lövölde körül, a lövészzászló beszentelésére szánt téren: a Ferencz-József laktanya előtt, és szerte az utczákon is; mert a merre a lövészek diszmenete el fog haladni, a néző közönség számára emelvények készülnek.

A lövészünnepély előkészületei mellett háttérbe szorul az érdeklődés a kiállitás iránt, Bécs lakossága, bármennyire kivánja is a müelvezetet, mindég gondol az anyagi haszonra és többet vár a lövészünnepélytől, melynek tiszteletbeli elnökségét Károly Lajos főherczeg vállalta el, mint a három hónapig tartó kiállitástól.

„Schützenfest“ ez a jelszó, s jól, rosszul alkalmazva felhasználja azt iparos, kereskedő, vendéglős saját előnyére, a mennyiben „Schützenbier“ „Schützen-pörkelt“, „Schützen-Anzüge“, „Schützencravatten“, „Schützen stb.“ kináltatik minden lépten nyomon.

A szép nyereség reményében nem lesz eredménytelen a rendező-bizottságnak a lakossághoz intézett kérése, hogy házaikat kidiszitsék. Bár erre nézve, komolyan-e vagy csak tréfásan, de minden esetre jellemzően a bécsi „Ringstrasse“ fasoraira, — a közönség köréből valaki azt a tanácsot adta, hogy az elhalt fák zöld lombbal látassanak el.

A szállásokat illetőleg mind a szállásosináló-bizottság csalatkozott Bécs lakosságában, mind a szállásadók reménye meghiusult.

A hirlapok és falragaszok utján közzétett felhivásra, nem akadt több 43—45 embernél, kik ugyanannyi lövésznek ingyen szállást ajánlottak. Ez ugyan szép vendégszeretet, hol majdnem egy millió lakos közül nem akad 50 vendéglátó!

A lakosság nagyrésze nyerészkedni akart, és drága áron kinálta az egyetemi szünidők következtében különben is lakó nélkül maradt szállását; de bizony kényszerittettek igényeiket lejebb szállitani, kárpótlásul azonban azt nyerték, hogy tetszésük szerint választhatnak akármily nemzetiségü lövészt.

Evvel meg a csehek jártak meg csehül, mert egy ember sem kivánta magának a szerencsét, hogy cseh vendéget kapjon.

A tulajdonképeni ünnepélyek közül, melyek a lövészek tiszteletére tartatnak, kiváló rangu lesz az egyetemi hallgatóság által f. hó 20-án rendezendő diszestély.

Igaz, hogy a deákság nagy része azt találja: jobb otthon, és már most hagyja el Bécset, mindamellett már mostanig elfogyott közel 10 ezer belépti jegy.

Szinház, müvészet.

— Krátky János népszinmüve „A negyedfüves“, mely közbejött akadály miatt, vasárnapról elmaradt. Kedden kerül folytatólag szinre.

Törvényszéki csarnok.

— Fegyelmi tárgyalások. A kir tábla mint első foku fegyelmi biróság tegnap két biró fegyelmi ügyében járt el. Uhlyarik Imre ó-becsei kir. járásbirósági albiró azzal vádoltatik, hogy biróvá kineveztetés előtt mint zombori királyi törvényszéki irnok magánfelek részére telekkönyvi beadványokat szerkesztett s ez által vétett a birói ügyviteli szabályok ellen. A biróság azonban a fegyelmi eljárásnak helyt nem adott, mert vádlott irnoki állásáról 1875-ben végleg leköszön s igy ellenében lemondása előtt megindított fegy. eljárás is megszüntetendő lett volna. A második tárgyalás Bige Sándor derecskei királyi jbirósági albiró ellen azon vádak folytán tartatott, — hogy hivatalos székhelyét engedély nélkül elhagyta és a hajdu böszörményi járásbiróságnál, hova kisegitőül áthelyeztetett, mintegy 2000 dabra összegyült hátralékot felvenni nem akarta. Vádlott 5 orvos bizonyitványával óhajtott a hivatalból kiküldött orvos jelentése ellen igazolni, hogy idült betegsége és testvérének sulyos szenvedése okozta buskomorsága gátolta őt legjobb akarata végrehajtásában; a kir. tábla azonban a mentséget figyelembe nem vette és vádlottat feddésre (II. foku büntetésre) itélte. Vádlott s a kir. főügyész is [illegible] frt birságot inditványozott, felebbezéseiket azonnal bejelentették.

KÖZGAZDASÁG.

Értéktőzsdei hetiszemle.

— Az „Egyetértés“ tudósitása. —

— julius 10.

A politikai égboltozat, mely tőzsdének hosszu időn át nyugtalanságra okot nem nyujtott, e héten borus fellegekkel boritotta el a tőzsdét s nyomasztóvá tette a hangulatot. Ép oly váratlanul jött e körülmény, mint villámcsapás derült égből, ép oly időben midőn legkevésbbé várták volna azt, hogy ez oldalról valamitől tartani kell, midőn tőzsdénk mit sem sejtve megkezdte tevékenységét. Sem a kedvező aratási hirek, sem a pénzbőség nem vethettek véget a baissenek, sőt a külföld is és nevezetesen Páris, mely kezdetben nem akarta magát tévutra vezettetni, kénytelen volt a kedvezőtlen hangulatnak engedni s ez még inkább hozzájárult a tőzsde elkedvetlenitéséhez, annál is inkább, mert épen ez oldalról várt segitséget. Hozzá jött még a baisse árfolyam párthiveinek müködése, kik élesztették az árfolyamot sorvasztó tüzet, annál is inkább mert meg akarták boszulni magukat a párisi hausseurkön azon vereségért, melyet ott oly időben szenvedtek, midőn magukat legerősebbeknek s megközelithetetleneknek tekintették. Tőzsdénk kedvtelenségét külföldön mindenféle álhirek terjesztésének támogatására használták fel. Igy pl. elhiresztelték, hogy rosz aratásunk s árvizünk van. S ha ily csinyek hatása csak óráig tartó is, mégis elegendő ez arra, hogy a tőzsde bátortalanságát növelje. — Tözsdénk különben is a legidegesebb tőzsdepiaczok egyikének bizonyult be. — A mi tőzsdénk semmi ellentállást nem fejt ki, hanem elfogad mindjárt minden hangulatváltozást, még mielőtt meggyőződnék, hogy okvetlenül szükséges-e ez. Egész másképp áll a dolog Berlinben, ott a tőzsdén ellentállásra talál mindaz, a mi nincs óhajuk szerint. Amint pl. a párisi tőzsde a magyar aranyjáradék emelkedése mellett nyilatkozott, minő harcz keletkezett Berlinben a két párt között? Vagy pl. a mult héten, a midőn arról volt a szó, hogy ki maradjon meg a kormányon, a hausse-e vagy a baisse.

Csakis a párisi tőkének erőteljes támogatásának s a vetések állására kedvező időjárásnak köszönhető, hogy a baisse törekvései czélhoz nem vezettek, de a berlini baissisták legalább tetterejöket mutatták ki. Különben már a hét elején mutatkozott a lanyha hangulat, mely a hét vége felé helyet engedett a javulásnak, miután a tőzsde ismét megnyugodott, legalább olyan mérvben, hogy nyugodtan várhatja be a fejleményeket s nyugodtan fontolhatja, hogy a jelen politikai eseményeket mennyire kell a tőzsdének számitásba venni, s hogy egyáltalában az egésznek kell-e oly fontosságot tulajdonitani, mint eddig. Nagyon könnyen lehetséges, hogy tőzsdénk e politikai eseményekkel szemben meg fogja tartani hidegvérét s a nagy pénzbőségnek is bizonyára jótékony hatása lesz.

Állampapirjaink a hét folyamán a fentebb emlitett körülmények következtében lényeges hanyatlást szenvedtek, a hét végével azonban ismét szilárdabb irányzat állott be, magyar vasuti kölcsön 127.60-ról 125.75-ig esett s 126.80-on zárult, magy. kel. v. áll. kötv. 1869,8 4.50-ről 83.50, 1873 101.—ről 100.50-re csökkent, magyar nyeremény-kölcsön 115.—ről 113.50-re csökkent és 114.75-ön zárult; tiszai és szegedi kölcsön 108.60-ról 108.50-re, magy. aranyjáradék, mely 111.55-ről 109.50-ig hanyatlott volt 110.45-ön zárult. Földtehermentesitési kötvények általában véve 75 krtól 1 frt 25 krig csökkentek.

Osztrák állampapirok a hét folyamán $^3/_4$ frttól 1 frtig hanyatlottak. Pest város kölcsöne 103-ról 103.75.re emelkedett nagyobb forgalom mellett.

Bankpapirok. Angol osztrák bank 138-ről 133-ig esett s 135-ön zárult. Iparbank 51—48-ra és 49.50-en zárult. Magyar általános hitelbank 269.25-ről 262.50-ig és 266.50-en zárult, magyar leszámitoló és váltóbank 124.50-ről 123-on és 124-en zárult, osztr. magy. bank 830—820-on, pesti kézmüves bank 88—86.50-re s 87-en zárult, Union bank 113.50-ről 109-ig s 111.50-en zárult.

Biztositási papirok forgalom nélkül változatlan maradtak, első magy. 3740-en, Pannonia visszbiztositó 1100-on.

Gőzmalompapirok közöl nagyobb forgalom mellett egyesek valamivel emelkedtek mások ismét csökkentek, Concordia 553-ról 545-re, Erzsébet 288-ról 285-re, Lujza 277-ről 269-re, Molnárok és sütők 349-ről 347-re, Pannonia 1360-ról 1340-re esett, Viktoria ellenben 460-ról 477-re emelkedett, a többi változatlan maradt.

Takarékpénztárak csekély forgalom mellett első hazai 3925-ről 3950-re, egyesült fővárosi 422-ről 423-ra emelkedett, a többi egészen változatlanul és forgalom nélkül zárult.

Közlekedési papirok a hét elején, ugy mint az összes értékek ezek is lényegesen visszamentek, a hét utolsó napjain azonban javultak s jelentéktelen veszteséggel zárultak. Alföld-fiume 160.50—157-re esett és 159-en zárult, báttaszék-dombovár-zákányi 149.25—146-ra 148-on zárult, északkeleti 149.50—146.5J-re s 149.25-ön zárult, erdélyi 143.50—141.50-re s 142.50-en zárult, kassa-oderbergi 133.75—130,25-re s 132-ön zárult, osztrák állami 190—180.50-re s 181.50-en zárult, pécs-barcsi 194.50—191-re s 194-en zárult, tiszavidéki 242.75-ön, pesti közuti vaspálya 385-ön zárult változatlanul.

Helyi papirjaink közül egyesek nagyobb forgalomnak örvendettek, s a hét végével szilárdabb árfolyam mellett záródtak, ugy Franklin társulat 148-ról 149-re, Ganz és társa-féle vasöntőde 482-ről 487-re, Gschwindt-féle szeszgyár 305-ről 310-re, téglagyár kőbányai 146-ról 150-re emelkedett. Ellenben alagut 106-ról 105-re, Drasche-féle kőszén és téglagyár 127-ről 125.50-re, Schlick-féle vasöntőde 149-ről 148-ra, első magyar serfőzde 560-ról 555-re, sertés hizlaló 186-ról 180-ra csökkent, a többi pedig egészen forgalom nélkül maradt és változatlanul zárult.

Záloglevelek és elsőbbségek csekély érdeklődés mellett szintén általánosan 1%-kal alább szálltak.

Pénznemek és váltók a hét folyamán szilárdabbak lettek s a hét végével magasabb árfolyam mellett zárultak.

Vegyes közlemények.

⁂ **A gabona-kivitel emelkedéséről** ezeket irják Bécsből: A gabnaforgalom a külországok felé örvendetesen emelkedik. A szállitmányok jobbára Magyarországból, nevezetesen a dunai állomásokról érkeznek s Ebersdorfban vasuti kocsikba rakatnak. A bécsi raktárak is nagy kontingenst szolgáltatnak az oláh készletekből, melyek már fogytán vannak. Az áruk legnagyobb része Svájczba megy, de az ujabb időben Dél-Németország is a fogyasztók közé lépett. Ez a körülmény kedvező prognosztikont nyujt a jövő kivitelre nézve.

⁂ **A szerb kereskedelmi tárgyalásról.** Az osztr.-magy. vámértekezletnek a szerb kereskedelmi szerződésre vonatkozó tárgyalásokat tegnap befejezték s a két kormány megbizottjai, ugy a kereskedelmi szerződés megkötésénél követendő czélok iránt, valamint a létrehozott közös tarifa egyes tételeire s a módusz proczedendire vonatkozólag egyértelmü megállapodásra jutottak. Igy tehát Ausztriával történt kiegyezésünk óta ez az első eset, hogy a két kormány megbizottjai a másik érdekelt fél küldötteivel már a tárgyalások megkezdésekor egyetértenek, a mi annyival fontosabb, mert itt sem hiányoznak azok a befolyások, melyek e jelszót akarják érvényesiteni: „duobus litigantibus, tertius gaudet.“ A magyar kormány tökéletesen lemondott arról az aggodalomról, hogy a Szerbiával kötendő konvenczió a monarchiára nézve káros leend és Szerbiában a saját ipara számára fogyasztókat keres. A tárgyalások megkezdésének napjáról bizonyosat nem tudunk, de széltében azt hiszik, hogy azokat még e hó folyamában megkezdik, s a hogy az ilyen tarifa-szerződések kötésénél másképp nem is lehet, a tanácskozások nem egyhamar fognak véget érni.

⁂ **A német ezüst-termelés** a lefolyt esztendőben tetemesen haladt s jobban megérdemelte a figyelmet, mint a megelőző években. Kevéssé ismeretes, hogy mily nagy fontossággal bir Németország ezüsttermelése, a mi abban leli magyarázatát, hogy ez iparág csak az utolsó évtizedben érte el fejlődésének mai stádiumát. Németország jelenleg kétszerannyi ezüstöt termel, mint Peru, a csodák hazája, s a dusgazdag északamerikai ezüstbányák a németországi ezüsttermelésnek csak négyszeresét nyujtják. Németország 1493-tól 1850-ig 1053 millió márka ezüstöt termelt; 1851-től 75-ig 370 milliót s az utolsó 4 esztendőben 114 millió márkát, 1870-től 79-ig 2,881.224 font ezüstöt termelt a német birodalom, melynek értéke 238·9 millió márkát tesz. Az ezüst érték csökkenése nélkül 259·3 millió márkára rugott volna a mondott suly, de igy 20 millió márkát vesztett a német ipar s e veszteség évente 5 millió márkával szaporodik. Ezeket a tényeket nem szabadna figyelmen kivül hagyni, midőn az éremtörvény módositása s az ezüstnek régi jogaiba leendő visszahelyezése forog szóban.

⁂ **Felhivás a gépgyárosokhoz és ügynökökhöz.** A békésmegyei gazd. egylet f. é. szeptember 19-én és következő napjain B.-Csabán egy nagy gépversenyt tartand, melyen a versenyző gépek gyakorlati müködésükben fognak megbiráltatni. A programmot a lapokban közzétettük és az általunk ismert hazai és külföldi gyárosoknak és ügynököknek megküldöttük. Ha valaki tévedésből nem kápott volna és arról Bartóky István rendező B.-Csabán értesittetik, rögtön után fog küldetni. A midőn a gyáros és ügynök uraknak ajánlanám, hogy a programmot és az utólag küldendő versenyszabályzatot gondossan tanulmányozzák és megtartsák, mert azok feltételeinek pontos megtartása óvja csak meg a gépnek versenyképességét, egyuttal figyelmeztetem arra, legyenek a versenyre elkészülve megfelelni azon az egylet részéről hozzájuk intézendő kérdésre: óhajtják-e és a költségek fedezése által (a mi a gépek szállitásából ered) lehetővé akarják-e tenni, hogy azon esetre, ha gépeik dijat nem nyernének, a dijazott gépek a programm értelmében az egylet közvetitésével a megye nagyobb városaiban és községeiben a verseny után következő időben gyakorlatilag bemutattassanak? Végre az érintkezés közvetlensége és gyorsasága érdekében arra is figyelmeztetem a gyáros és ügynök urakat, hogy a versenyre vonatkozó minden ügyben ne alólirthoz, a ki pusztán lakik, hanem a verseny rendezőjéhez Bartóky Istvánhoz B.-Csabán forduljanak. Mokry Sámuel egyl. titkár.

Budapesti áru és értéktőzsde.

Gabnatőzsde.

— julius 11.

Hivatalos jelentés szerint: **Uj buza** eladatott e hóban szállitandó 79 kgr. sulyu kisujszállási állomáson kivitelre 10 forint 50 kr.

Uj rozs eladatott 9.10 frt k.p. kináltatott Vácz 9 forint. k.p.

Kisteleken augusztusi szállitás 7.65.

Tengeri jobban kináltatott, mivel a sertéshizlalók előnyösbnek tartják a jelentékenyen olcsóbb uj árpát, — mely nagy mennyiségekben kináltatik vásárolni, 5—10 krral olcsóbb, eladatott prima 6.97½.

Uj árpa eladatott 6.50, állomásokon kináltatott: Kecskeméten 6.30, Szegeden 5.50.

Káposzta-repcze keresett és 15—20 krral emelkedett, eladatott északkeleti állomáson első minőségü 11.95.

Határidőüzlet. Mint már tegnap jeleztük az amerikai felszökkenés tökéletesen manoeuvrenek bizonyult, most nem tudták az európai tőzsdéket lépre vezetni, ma jelentékenyen olcsóbb árfolyamok érkeztek tegnap esti zárlatunkhoz képest őszi buza változatlan, minden forgalom nélkül — daczára, hogy kész áruban a mai tőzsdén oly roppant forgalom volt változatlan árak mellett, milyenre már rég nem emlékezünk, tengeri 5 krral olcsóbb, zab névleg változatlan kereslet nélkül. Káposztarepcze iránt kedvezőbb vételkedv mutatkozik, ⅛ emelkedett.

Hivatalosan jegyeztetett:

Szokv. buza őszre		10.20—10.25
Zab őszre		5.60—5.65
B. tengeri jul.—aug.		7.05—7.10
Káposztarepcze aug.—szept.		$13^1/_8—13^1/_4$

Magánuton következő kötésekről értesülünk: **Káposztarepcze** aug.—szept. 500 mm. 13.25 és igy marad kinálva.

Bánsági tengeri augusztusra 2500 mm. 7.05, 1881. máj.—jun. 2500 mm. 5.60.

Délután

legnagyobb spekulánsaink — kiknek 14—15 frtos ó-buzájuk van beraktározva — köpenyt kezdenek forditani — a kedvező aratási kilátások folytán — és eladó szerepében kezdenek fellépni, eladtak őszi buzát délelőtti jegyzéshez képest 5—8 krajczárral olcsóbban. Magánuton következő kötésekről értesülünk: szokványbuza őszre 2500 mm. 10.14, 2500 mm. 10.12, összes határidők olcsóbban kináltatnak, repcze változatlan marad, őszi buza 10, tengeri 5 krral olcsóbb.

Magán forgalomban jegyeztetett:

Szokvány buza őszre 10.10—10.15.
„ „ tavaszra 10.60—10.65.
„ **zab** őszre 5.60—5.62.
„ „ tavaszra 5.85—5.90.
Bánsági tengeri jul. aug. 7.00—7.05.
„ „ máj. jun. $5.57^1/_2—5.62^1/_2$.
K. repcze aug.—szept. $13^1/_8—13^2/_8$.

A dunamelléki vidékről panaszok érkeznek a buzacsépelésről, állitják, hogy a megdült buzának kalászai kevés és szorult összeaszott szemeket tartalmaznak.

Értéktőzsde.

A mai magánforgalom teljesen üzlettelen folyt le, tudósitások más tőzsdei piaczokról nem érkeztek, minek következtében forgalom nem fejlődött ki. Az irány inkább lanyha volt, mivel zárlat felé Bécsből is nem igen barátságos sürgöny érkezett.

Az árfolyamok meglehetősen változatlanul maradtak tegnapi zárlatunkhoz képest. Osztrák hitel 281.70—281.80, magyar aranyjáradék 110.10 maradtak.

A külföld aratási kilátásai.

Németország. „Meyer Rundschau“-ja a következőket irja:

„A mult heti időjárás nagyon változékony volt, mert a napfényt naponként záporeső váltotta fel. A nehány nap óta tartó hőség végre hüvössé lett, mert a hévmérő a reggeli órákban 11, 15, 11 fok, délben pedig 15 és 14 fok közt váltakozott. A lecsapodások eloszlása nagyon különféle volt, mert mig földmiveseink a széna-aratással kártékony nedvesség miatt panaszkodnak, addig Frankfurtból, Thüringiából és más vidékekről a kevés eső miatt hallhatni panaszokat. Az időjárás általában, a még künn levő gabnanemek javára szolgált és gabnanemek állása tulnyomó dicséretben részesül.

A rozs 8—10 nap alatt learatható lesz és ekkor megfogjuk tudni, hogy a megjavulásához kötött remények valásultak-e? A már is folyamatban levő repcze aratás vidékünkön nem épen kielégitő és különösen az Oderbruchban ütött ki kedvezőtlenül. Az irányadó vidékeken azonban az itéletek nagyon szétágazók. Kétségtelen, hogy a repcze-vásár szilárdsága ezzel némi összefüggésben van. Mig a tengeri állása hazánkban szép reményekkel kecsegtet, addig az egykori lengyel királyságban és itt-ott Pozenban is panaszkodnak.“

A „N. Z.“ irja:

„Nagyon elterjedt az a kivánság, hogy az időjárás állandóvá legyen, habár nem lehetne mondani, hogy fölötte sok az eső, igaz, hogy a nedvesség az első széna-aratást nagyban megnehezitette, de másrészt ezt a többi növényzetre gyakorolt jótékony hatása által kiegyenlitette. Ha Kelet-Európában a legközelebbi idő alatt hosszabb ideig tartó szép időjárás állna be, akkor mindazok a szép remények, melyeket az aratás iránt még mindig jogosan táplálnak, valósulni is fognak.

Valahányszor a gabnakereskedelemről lesz szó, németországi excepczionális állapotokra való tekintetből még jó ideig szükséges leend, hogy azokat a vidékek, melyeknek főterménye a buza, a többitől különválasztva tárgyaltassanak. Ez által világossá lesz, hogy a buzát illetőleg megindult baisse-áramlat, a lefolyt héten akadályokba ütközött, melyek bizonyára összefüggnek azokkal az indokolt aggodalmakkal, hogy a kedvező aratási kilátások az utolsó pillanatban is megváltozhatnak.

Az esős időjárás következtében a vörös téli buza ára New-Yorkban 1.15 dollárról 1.23-ra emelkedett, s a viszhang, melyet ez a tengerentuli árjavulás az oczeánon innen előidézett, nagyon is érezhető volt, nevezetesen Angliában a vételkedv mindinkább élénkül s a Londonban s Liverpoolban fölhalmozott buzakészleteket nagyban vásárolják. Különben is az angol lerakodási helyek készletei tetemesen csökkennek s a beállható kedvezőbb időjárások árcsökkentő befolyásának immár kevés tere marad.

Francziaországban, melynek délszaki részén az aratási munkálatok kezdetüket vették az időjárás nagy szerepet fog játszani, és habár az árak hanyatlása elkerülhetetlennek látszik az aránylag magas álláspontot, melyet a francziaországi gabnaárak elfoglalnak, mindaddig feladni nem fogják, mig tarthatatlansága nyilvánvaló nem lesz. A párisi vásár tartása annyira kedvező, hogy az árcsökkentő mozgalmak e helyen nagy ellenállásra számithatnak.

Belgiumban a baisse következtében a buzaárak megszilárdultak.

Hollandiában a lanyhább hangulat volt uralkodó, de a buza később mégis nagyobb figyelemben részesült mig ellenben a rozsot egészen elhanyagolták ugy, hogy a nemrég követelt magas árak nem voltak fentarthatók. A Rajna mentén nagy elővigyázatot tanusitanak a bevásárlásokban, minélfogva az üzletek bajosan jöhettek létre s az árak, még a rozs árai is hanyatlásnak indultak. Dél-Németországban a szükséglet annyira födözöttnek látszik, hogy tartózkodása által az eladókat engedékenységre birandja.

Egészben véve a külországi jelentések eredményekép azt lehetne konstatálnunk, hogy a rozs konjunkturája legfelsőbb fokát tulhaladta.

Borászat.

Philloxera. Esztergommegye Bátorkesz községében Molnár István miniszteri biztos phylloxerát talált. A miniszteri biztos e czélra lett kiküldve s Kovács József ottani lelkész szőlőjében — mint esztergomi levelezőnk irja — csakugyan 12, mond tizenkét helyen talált phylloxerát.

Iparügyek.

— **Az orsz. magy. iparegyesület** kiállitásai szakosztálya kedden f. évi julius 13-án délután 5 órakor az egyesület helyiségében (Ferencziek bazárja) ülést tart. Tárgyak: 1. Az orientális muzeum tárgyaiból rendezendő kiállitás. 2. A bécsi kiállitás tanulmányozására leendő kiküldetés iránti intézkedés. 3. Jelentés a budapesti kiállitás ügyében.

Napirend julius 12-én.

Naptár. Hétfő, Kath.: Henrik császár. Prot.: Henrik császár. Görög-Orosz: junius 30. Apostol emlék.
Muzeumban nyitva van a természetiek tára d. e. 10 órától d. u. 1 óráig.
Fővárosi pénzügyi bizottság d. e. 10 órakor.
Iparmuzeum d. e. 9 — d. u. 4 óráig.
Orsz. gazd. és tanszermuzeum d. e. 10—12 d. u. 2—4.
Margitszigeten reggel és este népzene.
Állatkert nyitva egész nap.

Árverések ma a fővárosban. Stuller Ignáczné 7831 frtra b. ingatl. (torony-u. 1.) Hackermüller Rosina 540 frtra b. ingatl. (I—III.)

CSÁVOLSZKY LAJOS
felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos.

BUDAPESTI SZINLAPOK

Hétfő, julius 12-én.

Nemzeti szinház.
Augusztus 8-dikáig zárva.

Népszinház.

BOKKÁCSCSÓ.

Nagy operett 3 felv. Szövegét irták Zell F. és Genée R. Forditotta Evva Lajos. Zenéjét szerzé Suppé Ferencz.

Bokkácscsó	Abonyiné	Lambertuccscsó	Polgár I
Pietró	Németh J.	Peronella	Jenei A.
Szkaldza	Komáromi J.	Fiametta	Komáromi M.
Beatricze	Sziklai E	Leonettó	Bakonyi
Lotteringi	Kápolnai	Utczai könyvárus	Karikás
Izabella	Csatai Zs.	Marietta	Vasváriné

A harmadik felvonásban előforduló bohóczjáték. Személyei

Pantalone	Komáromi J.	Árlekino	Egri
Kolombina	Gyöngyösi I.	Szkapino	Pártényi
Brigella	Marton	Narcziszszino	Vasvári
Polikinella	Enyvári		

Kezdete 7½ órakor.

Budapest, nyomatott Schlesinger és Wohlauer könyvnyomdájában, Károly-kaszárnya (rostély-utcza) 8. szám.